

Hodowlany 4-5. **4. Hoser S.**, 1965 – Chów trzody chlewnej. Wyd. II. PWRiL, Warszawa. **5. Karczewska M.**, 1946 – Praktyczne wskazówki dla hodowców świń. Wyd. V, Warszawa-Kraków. **6. Kielanowski J.**, 1960 – Poradnik chowu świń. Wyd. III. PWRiL, Warszawa. **7. Mucha A., Różycki M.**, 2012 – Hodowla rasy wielkiej białej polskiej i polskiej białej zwisłouchej w ujęciu historycznym. Wiadomości Zootechniczne 3, 9-18. **8. Nozdrzyn-Płotnicki J.**, 1964 – Hodowla świń rasy wielkiej białej polskiej na terenie woj. lubelskiego. Praca doktorska, Lublin. **9. Prawocheński R.**, 1927 – Hodowla świń. Tom I. Pochodzenie, pokrój i rasy. Nakładem Księgarni Rolniczej, Warszawa.

10. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z dnia 2 sierpnia 1956 r. w sprawie prowadzenia ksiąg zwierząt zarodowych oraz rejestru krów wyróżniających się wartością użytkową. Rozdz. IV „Księgi zarodowej trzody chlewnej”, 414-417 (Dz.U. nr 49, poz. 218). **11.** Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z dnia 27 grudnia 1962 r. w sprawie prowadzenia ksiąg zwierząt zarodowych. Rozdz. IV Księgi zarodowej trzody chlewnej, 64-66 (Dz.U. nr 6, poz. 38). **12. Szulc W.**, 1961 – Zarodowa trzoda chlewna w Polsce. PWRiL, Warszawa. **13. Szulc K., Skrzypczak E.**, 2016 – Porównanie jakości mięsa rodzimych świń ras polskich i włoskich. Przegląd Hodowlany 1, 7-11.

„Osobowość Roku Świata Nauki 2018” – profesor Roman Niżnikowski (laudacja)

Trudno wyobrazić sobie większy honor dla polskiego naukowca niż otrzymanie prestiżowego tytułu „Osobowość Roku Świata Nauki 2018” – w wyjątkowym roku 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości. I trudno zarazem byłoby wskazać do tej zaszczytnej godności innego człowieka nauki niż prof. dr hab. Roman Niżnikowski, który jest wybitnym badaczem w dziedzinie nauk rolniczych, doskonałym specjalistą z zakresu zootechniki, wytrawnym znawcą zagadnień związanych z hodowlą zwierząt, ale zarazem osobą wyróżniającą się na polu działań państwowych, wspólnotowych, społecznych, ekologicznych. Innymi słowy, Pan Profesor łączy w sobie najlepsze cechy i przymioty naukowca, obywatela, społecznika i patriotę.

Takie chwalebne postawy prezentowali wcześniej liczni naukowcy w okresie II Rzeczypospolitej, którzy pracę badawczą prowadzili równoległe z działaniami państwowymi, najpierw na rzecz zdobycia, a potem utrzymania i rozwijania niepodległego bytu Ojczyzny. Można śmiało powiedzieć, że przyznanie Profesorowi Romanowi Niżnikowskiemu tytułu „Osobowość Roku Świata Nauki 2018”, co nastąpiło pod koniec czerwca 2018 roku w Warszawie podczas Sympozjum Naukowego „ProEnergO”, to jubileuszowe nawiązanie do etosu ludzi nauki II Rzeczypospolitej. I to także – w tym szczególnym roku stulecia Niepodległej – wskazanie, że działalność naukowa, badawcza, dydaktyczna wyraża się najpełniej, gdy jest zarazem służbą na rzecz narodu i państwa. Bo bez nauki, bez tej intelektualnej podpory i edukacyjnego drogowskazu ani naród, ani państwo w pełni istnieć i rozwijać się nie mogą.

Organizatorzy V Sympozjum Naukowego „ProEnergO”, czyli Wydział Elektryczny Politechniki Częstochowskiej i Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy, tegoroczną debatę specjalistów przeprowadzili pod hasłem „Możliwości i Horyzonty Ekoinnowacyjności”. To niezwykle znamienne w kontekście uhonorowania Profesora Romana Niżnikowskiego, bo właśnie tymi słowami można by najkrócej scharakteryzować jego pracę naukową i służbę społeczną. Szerokie możliwości i horyzonty, przy jednocze-

snym skupieniu się na innowacyjności i nowoczesnej ekologii, to „znak firmowy” i wizytówka Pana Profesora. Do tego trzeba dopisać jeszcze jedną, niezwykle ważną charakterystykę: postawę społecznikowską, zaangażowanie w polskie sprawy i patriotyzm, także w wymiarze zawodowym, naukowym.

Życiowe losy Romana Niżnikowskiego splecione są nierozdzielnie z najważniejszymi datami i wydarzeniami w historii Polski. Jest w tym swoista symbolika, którą tym łatwiej odczytać w roku 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości, kiedy ze szczególną uwagą wspominamy trudne, burzliwe dzieje Polski i Polaków. Droga osobista i zawodowa laureata wyróżnionego tytułem „Osobowość Roku Świata Nauki 2018” to zarazem istotna część drogi do polskiej niepodległości.

Roman Niżnikowski przyszedł na świat w Warszawie w 1953 roku – zaledwie kilka miesięcy po śmierci Józefa Stalina, w kulminacyjnej fazie komunistycznego, stalinowskiego totalitaryzmu. Naukę w szkole średniej rozpoczął w roku 1968 – w dusznej atmosferze Marca’68, kryzysu politycznego PRL zapoczątkowanego wolnościowymi demon-

DYPLOM

Prof. dr hab. Roman Niżnikowski

Osobowość Roku Świata Nauki 2018

stracjami studentkami, które zostały brutalnie rozbite przez oddziały Milicji Obywatelskiej i tzw. aktywu robotniczego. Studia na Wydziale Zootechnicznym SGGW w Warszawie ukończył i pierwszą pracę na macierzystej uczelni rozpoczął w 1977 roku – po politycznym kryzysie nazywanym Czerwcem'76, podczas którego komunistyczna władza na falę strajków i protestów robotniczych, po drakońskich podwyżkach cen, odpowiedziała brutalnymi represjami. Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w wyjątkowo trudnym roku 1981 – naznaczonym rozszerzającym się w całym kraju wolnościowym zrywem „Solidarności”, ale jednocześnie dramatem i opresją stanu wojennego, który miał zdławić demokratyczne i niepodległościowe dążenia Polaków. Habilitacja przypadła z kolei na 1989 rok – czas Okrągłego Stołu i częściowo wolnych wyborów, które zapoczątkowały proces odchodzenia od komunizmu. Pewnej symboliki historycznej można doszukać się także w latach dalszych awansów naukowych. Tytuł profesora uzyskał w roku 1996, kiedy w kraju powołano Komitet Integracji Europejskiej, a Polska została członkiem OECD – Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, skupiającej 35 wysoko rozwiniętych i demokratycznych państw. Natomiast na stanowisko profesora zwyczajnego Pan Roman Niżnikowski został mianowany w roku 2001, kiedy na polskiej scenie politycznej pojawiły się dwie nowe partie – PiS i PO, co w dalszej perspektywie miało fundamentalne znaczenie dla życia publicznego w kraju.

Nie może zatem dziwić fakt, że w obliczu takiego splotu okoliczności historycznych prof. dr hab. Roman Niżnikowski jest dzisiaj naukowcem i obywatelem szczególnie wyczulo-

nym na kwestie wolności, prawdy, pluralizmu, obiektywizmu, rzetelności, uczciwości, demokracji, poszanowania historii, tradycji i tożsamości narodowej. Wartości te definiują go jako człowieka i Polaka, ale są także wyznacznikiem jego drogi naukowej, badawczej, dydaktycznej, a także społecznej, państwowej. Ten rodzaj wrażliwości zaprowadził Pana Profesora do ze wszech miar zasłużonych zaszczytów i godności, takich jak funkcja Przewodniczącego Rady Nadzorczej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

A to tylko jedna z jego istotnych aktywności – trzeba by bowiem przynajmniej kilku takich wystąpień, by w encyklopedycznym zaledwie skrócie wymienić całą listę zasług, stanowisk, funkcji i sukcesów Pana Profesora, zwłaszcza na polu nauki. Dość przypomnieć, że był prodziekanem Wydziału Zootechnicznego SGGW (1996-1999) i kierownikiem Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt (2013-2016), a od 1993 roku pełni funkcję kierownika Zakładu Hodowli Owiec i Kóz na Wydziale Nauk o Zwierzętach SGGW. Od 2003 roku jest też członkiem, a obecnie przewodniczącym Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN. Pełni lub pełnił liczne, kluczowe funkcje w Polskim Towarzystwie Zootechnicznym, a od 2013 roku jest jego Prezesem. Warto również nadmienić, że od 2009 do 2017 roku był Przewodniczącym Funduszu Promocji Mięsa Owczego przy Agencji Rynku Rolnego.

Jego wiedzę i kompetencje doceniają także ośrodki naukowe i organizacje międzynarodowe – tym bardziej, że zna języki obce (niemiecki, angielski, rosyjski). Od 1998 roku jest członkiem Międzynarodowego Komitetu Naukowego ds. Użytkowania Mlecznego Małych Przeżuwaczy ICAR. W latach 2001-2007 pełnił funkcję wiceprezidenta Komisji Hodowli Owiec i Kóz Europejskiej Federacji Zootechnicznej (EAAP), od 2007 do 2011 roku wchodził w skład Council EAAP. W latach 1998 i 2015, odpowiednio jako sekretarz i przewodniczący komitetu organizacyjnego, w ramach działalności PTZ był współorganizatorem zjazdów EAAP w Polsce, w których łącznie uczestniczyło ponad 2000 naukowców z całego świata. Brał także czynny udział, wygłaszając referaty, w dziesiątkach krajowych i międzynarodowych konferencji naukowych. Kierował również pięcioma tematami badawczymi we współpracy z instytucjami naukowymi w Austrii, Niemczech, na Białorusi i Węgrzech.

Przy tak dużej aktywności w sferze zarządzania krajowymi instytucjami publicznymi, placówkami nauki i organizacjami międzynarodowymi oraz wystąpieniach naukowych, podziw budzi dorobek naukowy i dydaktyczny prof. dr hab. Romana Niżnikowskiego. Jest bowiem autorem i współautorem 565 publikacji, w tym 272 monografii i rozpraw, 111 doniesień i komunikatów naukowych, 146 artykułów przeglądowych i popularnonaukowych, 23 książek. Był także promotorem 12 zakończonych przewodów doktorskich i 90 magisterskich.

I może ten ostatni wątek powinien posłużyć za puentę. Otóż jeśli badacz o tak dużym dorobku naukowo-dydaktycznym oraz tak licznych zasługach, osiągnięciach i zaszczytach aktywnie kształtuje kariery i postawy młodego pokolenia naukowców w dziedzinie zootechniki, możemy być spokojni o rozwój tej gałęzi nauki w Polsce. To niezwykle ważne w dzisiejszych czasach, gdy wiedza, innowacje, kompetencje, umiejętności są podstawą rozwoju i dobrobytu.

Sławomir Kmiecik